

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 25Co/405/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2512203201
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martina Valentová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:2512203201.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci navrhovateľa: EOS KSI Slovensko, s.r.o. so sídlom Bratislava, Pajštúnska 5, IČO: 35 724 803, zastúpeného spoločnosťou: Tomáš Kušnír, s.r.o. so sídlom Bratislava, Pajštúnska 5, IČO: 36 613 843, proti odporkyni: G. I., nar. XX.X.XXXX, bytom Z., P. XXXX/X, o zaplatenie 646,75 Eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Piešťany zo dňa 12.6.2014, č.k. 7C/42/2012-60, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu ruší a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd návrh navrhovateľa zamietol a odporkyni náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie prvostupňový súd s použitím ust. § 52 ods. 1 až 4, § 100 ods. 1 až 3, §101 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 1 a 2 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a § 142 ods. 1 O.s.p. odôvodnil tým, že na základe vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporkyňou vznikol záväzkový právny vzťah na základe uzatvorenej zmluvy, v zmysle ktorej právny predchodca navrhovateľa ako veriteľ poskytol odporkyni ako dlžníkovi úver vo výške 15998,-Sk. Vzhľadom na charakter zmluvnej strany na strane dlžníka právny vzťah medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporkyňou je spotrebiteľského charakteru a spadá pod režim Občianskeho zákonníka. Z vykonaného dokazovania má súd za preukázané, že predmetný dlh sa stal splatným dňa 22.1.2009, kedy došlo k predčasnému „zosplateniu“ úveru. Navrhovateľ však návrh podal dňa 29.2.2012, teda až po uplynutí trojročnej premlčacej doby, z dôvodu premlčania nároku navrhovateľa súd návrh zamietol. Je potrebné poznamenať aj to, že novelou č. 102/2014 Z.z. bol zákon č. 250/2007 Z.z. doplnený okrem iného o § 5b, podľa ktorého súd z úradnej povinnosti aj bez návrhu prihliada na nemožnosť úspešného uplatnenia práva z dôvodu premlčania v prípade rozhodovania o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy. Keďže povinnosť zakotvená v citovanom ustanovení je procesného charakteru, súd je povinný aplikovať predmetné ustanovenie aj pri rozhodovaní o nárokoch z právnych vzťahov vzniknutých pred účinnosťou tejto novely. Odporkyni ako úspešnej účastníčke konania by patrila plná náhrada trov konania. Nakoľko si náhradu trov konania neuplatnila, súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

Proti tomuto rozsudku v jeho celom rozsahu podal odvolanie prostredníctvom právneho zastúpenia navrhovateľ, ktorý odvolaciemu súdu navrhol rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť tak, že vyhovie jeho návrhu v plnom rozsahu a zároveň si uplatnil aj trovy prvostupňového a odvolacieho konania. Mal za to, že súd prvého stupňa nesprávne právne vec posúdil a nedostatočne zistil skutkový stav. Dôvodil tým, že pokiaľ súd prvého stupňa mal preukázané, že návrh na začatie konania bol podaný až po uplynutí trojročnej premlčacej doby, s uvedeným záverom sa nemôže stotožniť, nakoľko v predmetnej veci sa jedná o tzv. absolútny obchod, čo znamená, že tento právny vzťah bez ohľadu na povahu účastníkov sa spravuje Obchodným zákonníkom. Preto aj v otázke premlčania je na daný vzťah potrebné aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka, a to 4 ročnú premlčaciu dobu, ktorá začala plynúť dňa 23.1.2009

a uplynula dňa 23.1.2013, pričom návrh bol podaný 29.2.2012, teda v premlčacej dobe. V tejto súvislosti odvolateľ poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 6M Cdo 4/2012, ktoré uvádza, že na zmluvu po úvere sa aplikuje 4-ročná premlčacia doba podľa Obchodného zákonníka, bez ohľadu na povahu účastníkov. Ďalej odvolateľ argumentoval tým, že súd prvého stupňa na vec aplikoval § 5b zák. č. 250/2007 o ochrane spotrebiteľa, ktorý nadobudol účinnosť až 1.5.2014, odkázal pritom na znenie čl. 1 Ústavy SR, na nález ÚS SR z 24.5.1995, PL. ÚS 16/95, ako aj na nález z 3.3.1996, PL, ÚS 36/95, ďalej na čl. 125 ods. 1 písm. a) a čl. 152 ods. 4 Ústavy SR, nález ÚS SR z 8.3.2011, III.ÚS 348/06, pričom zastáva názor, že aplikáciou § 5b zák. č. 250/2007 o ochrane spotrebiteľa dochádza k značnému narušeniu princípov právneho štátu. Právna úprava platná v SR do 30.4.2014 umožňovala spotrebiteľom brániť sa proti pohľadávke uplatnenej po uplynutí premlčacej doby vznesením námietky premlčania, keď aplikáciou § 5b na prebiehajúce súdne konanie bez ohľadu na to, za akého právneho stavu došlo k nadobudnutiu pohľadávok veriteľom a za akého právneho stavu došlo k podaniu návrhu na súd, došlo k zotretiu princípu právnej istoty, ktorého súčasťou je aj požiadavka predvídateľnosti konania orgánov verejnej moci a k závažnému zásahu do majetkových práv veriteľa. Priamym aplikovaním § 5b súd porušil aj zásadu stanovenú v čl. 152 ods. 4 Ústavy SR, podľa ktorej výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s Ústavou SR, navyše tu vzniká reálna hrozba, že súd by mu tak spôsobil škodu. Pokiaľ by súd trval na aplikácii premlčacej doby podľa Občianskeho práva, vzhľadom ne uvádzané navrhuje, aby súd podal návrh na konanie Ústavného súdu SR o súlade § 5b zák. č. 250/2007 o ochrane spotrebiteľa s Ústavou SR, prípadne, aby súd viazaný čl. 152 ods. 4 Ústavy SR postupoval v súlade s Nálezom ÚS SR z 8.3.2011, III. ÚS 348/06 - 42 a ust. § 5b neaplikoval.

Odporkyňa odvolací návrh nepodala, k doručenému odvolaniu navrhovateľa sa písomne nevyjadrila.

Krajský súd v Tmave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. a), b), d) a f) O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je nevyhnutné v celom rozsahu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané, a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal, a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Z odôvodnenia rozhodnutia súdu musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. Požiadavka uskutočniť posúdenie právneho posúdenia veci pritom nie je naplnený za situácie, kedy odôvodnenie rozsudku obsahuje samotný odkaz, popr. výpočet právnych predpisov, ktoré súd na zistený skutkový stav použil. V dôvodoch rozhodnutia je totiž nevyhnutné vyložiť právne aplikačné úvahy, ktoré súd viedli k podradenie skutkovej podstaty pod príslušnú právnu normu. V záujme uskutočniť posúdenie zdôvodnenie právneho posúdenia veci je tiež potrebné, aby súd v odôvodnení rozsudku presvedčivými argumentmi vyvrátil nesprávne právne námietky účastníkov.

Právo účastníka a povinnosť súdu na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je podstatnou náležitosťou každého rozhodnutia súdu. Citované zákonné ustanovenie treba chápať aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorého súčasťou je aj právo na súdne konanie, a vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok Garcia Riuz v. Španielsko z 21. januára 1999) tak, že rozhodnutie súdu musí viesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva teda nevyžaduje, aby na každý argument účastníka bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na

tento argument (napr. Georiadis v. Grécké z 29. mája 1997). Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny stav (uznesenie Ústavného súdu z 23. júna 2004 sp. zn. III.209/2004).

Z rozhodnutia súdu prvého stupňa vyplýva, že tento právne posúdil vec podľa ust. § 52 ods. 1 až 4, § 100 ods. 1 až 3, §101 Občianskeho zákonníka ako i § 4 ods. 1 a 2 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, pričom dospel k záveru, že „Vzhľadom na charakter zmluvnej strany na strane dlžníka právny vzťah medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporkyňou je spotrebiteľského charakteru a spadá pod režim Občianskeho zákonníka. Z vykonaného dokazovania má súd za preukázané, že predmetný dlh sa stal splatným dňa 22.01.2009, kedy došlo k predčasnému „zosplatneniu“ úveru. Navrhovateľ však návrh podal dňa 29.02.2012, teda až po uplynutí trojročnej premlčacej doby, z dôvodu premlčania nároku navrhovateľa súd návrh zamietol.“

Porovnajúc odôvodnenie preskúmaného rozsudku súdu prvého stupňa s vyššie uvedenými kritériami je zrejmé, že prvostupňový súd sa nimi dôsledne neriadil. Pokiaľ nie je zrejmé, aký právny záver o skutkovom stave veci urobil súd v rozsúdenej veci, teda akú tzv. skutkovú vetu podrobil právnej kvalifikácii, keď odôvodnenie jeho rozsudku obsahuje iba zoznam čiastkových skutkových zistení a úvahu súdu, že „to tak má byť“ s odkazom na príslušné zákonné ustanovenie, bez odôvodnenia vzťahu medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej, je potrebné prijať záver, že takéto rozhodnutie je zaťažené vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Súd prvého stupňa v odôvodnení rozhodnutia len konštatuje, že „Vzhľadom na charakter zmluvnej strany na strane dlžníka právny vzťah medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporkyňou je spotrebiteľského charakteru a spadá pod režim Občianskeho zákonníka. Z vykonaného dokazovania má súd za preukázané, že predmetný dlh sa stal splatným dňa 22.1.2009, kedy došlo k predčasnému „zosplatneniu“ úveru. Navrhovateľ však návrh podal dňa 29.2.2012, teda až po uplynutí trojročnej premlčacej doby, z dôvodu premlčania nároku navrhovateľa súd návrh zamietol.“ Z odôvodnenia rozhodnutia teda nie je možné zistiť aký myšlienkový postup viedol súd k záveru, že na zmluvný vzťah účastníkov spadá pod režim Občianskeho zákonníka, len samotná skutočnosť, že právny vzťah medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporkyňou je spotrebiteľského charakteru, ešte nezakladá výlučne použitie len občianskoprávnej úpravy na daný vzťah, keď z odôvodnenia nemožno vyvodit' ani to, ako vlastne súd posúdil právny vzťah účastníkov, aká konkrétna právna úprava sa naň vzťahuje (t.j. podľa akého konkrétneho zákonného ustanovenia bol vzťah posúdený a na základe čoho...?) Z charakteru zmluvy o úvere vyplýva, že ide o zmluvu uzavretú síce ako spotrebiteľskú, avšak netreba opomínať, že jej základným charakterom je charakter absolútneho obchodného záväzkového vzťahu podľa ust. § 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka, ako na to správne poukázal aj odvolateľ. Vo vzťahu k zmluve o spotrebiteľskom úvere, prirodzene platí aj zákonná úprava ochrany spotrebiteľských úverov zákonom č. 258/2001 Z.z., ktorý bol platný a účinný v čase uzavretia zmluvy medzi jej účastníkmi. Tento zákon však nie je možné vykladať tak, že akýkoľvek úver uzavretý medzi dodávateľom a spotrebiteľom je výlučne úverom uzavretým podľa tohto zákona s vylúčením možnosti aplikácie Obchodného zákonníka. Z ust. § 2 citovaného zákona o spotrebiteľských úveroch vyplýva, že spotrebiteľským úverom je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo v inej právnej forme. Z takéhoto znenia zákona nemožno dovodiť, že úprava spotrebiteľských úverov osobitným predpisom úplne nahrádza všeobecnú právnu úpravu úveru v Obchodnom zákonníku. Aj popri uvádzanom však nemožno opomenúť právu úpravu ochrany spotrebiteľa obsiahnutú v ust. §§ 52 až 62 Občianskeho zákonníka v znení platnom a účinnom v čase vzniku zmluvného vzťahu účastníkov, samozrejme pokiaľ zákonodarca výnimočne neuplatnil retroaktívne ustanovenie na úpravu nových (existujúcich) právnych stavov, pričom treba mať na zreteli, že pri časovej pôsobnosti hmotnoprávnych noriem všeobecne platí, že pokiaľ zákonodarca nestanoví osobitný právny režim intertemporality platí všeobecný pojmový znak právnych noriem, že regulujú právne vzťahy odo dňa svojej účinnosti do budúcnosti a nie spätne do minulosti a potrebu tak jednoznačne vyriešiť, ktorý právny režim, v akom rozsahu a prečo sa má na určitý vzťah vzťahovať, a po zistení príslušného právneho režimu precízne aplikovať právnu úpravu v ňom obsiahnutú a uvedené náležite a riadne odôvodniť. Z odôvodnenia rozhodnutia napokon nevyplýva

ani to na základe čoho bolo ustálené „zosplatneniu úveru“ práve dňom 22.1.2009, z akého dôkazu súd pri tom vychádzal a na základe akej právnej skutočnosti vôbec posúdil jeho predčasnú splatnosť.

S poukazom na vyššie uvedené potom odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa s použitím § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. a čiastočne aj podľa písm. h) zrušil a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Aj keď s ohľadom na vytýkanú vadu konania by bolo nadbytočné (predčasné) zaoberať sa ďalším, odvolací súd považuje na účelné a vhodné pre ďalší priebeh konania uviesť ešte nasledovné:

Ustanovením § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. bola súdu zakotvená povinnosť v konaniach, v ktorých je uplatnený nárok zo spotrebiteľskej zmluvy voči spotrebiteľovi, prihladať na premlčanie nároku ex offo - z úradnej povinnosti. Ide o výnimku z ustanovenia § 100 ods. 1 druhá veta Občianskeho zákonníka, resp. § 388 ods. 1 Obchodného zákonníka, podľa ktorého na premlčanie súd prihladne len na námietku dlžníka.

V spotrebiteľských veciach aj bez toho, aby sa spotrebiteľ dovolal premlčania voči nemu uplatneného nároku, má súd povinnosť skúmať, či nárok nie je premlčaný a ak dospeje k záveru, že premlčaný je, musí na túto skutočnosť prihladať a navrhovateľovi nárok nepriznať. Nakoľko právna úprava § 100 ods. 1 druhá veta Občianskeho zákonníka, resp. § 388 ods. 1 Obchodného zákonníka (prihladania súdu na premlčanie nároku) je vo svojej podstate procesnoprávnou normou (aj keď je uvedená v hmotnoprávnom predpise) a k § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa zákonodarca neprijal žiadne prechodné ustanovenie, je potrebné od 1. mája 2014 vo všetkých konaniach týkajúcich sa nárokov voči spotrebiteľom ex offo prihladať na námietku premlčania, a to aj pred nadobudnutím účinnosti tohto ustanovenia začatých konaniach podliehajúcich hypotéze tejto právnej normy.

Povinnosťou súdu prvého stupňa v ďalšom konaní bude riadiť sa vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu, ktorým je podľa ust. § 226 O.s.p. viazaný a následne po vykonaní ďalších úkonov opätovne posúdiť nárok navrhovateľa, vo veci znova rozhodnúť, svoje rozhodnutie náležite, podrobne a logicky odôvodniť v súlade s § 157 O.s.p.

V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd i o trovách tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie.